

Nr 166.

Av herrar **Asplund** och **Sandström**, om ökat anslag till byggande av nybyggesvägar.

Ett krav, som just nu är aktuellt inom Norrland och som förenar olika samhällslager och bygder inom denna landsdel, är att så höga statsanslag som möjligt kunna erhållas till vägar av olika slag, så att byggandet av sådana kan fullföljas i sådan utsträckning, att även de mera avlägsna och vägfattiga bygderna inom en rimlig tid kunna erhålla tillfredsställande vägkommunikationer, på samma gång som arbetstillfällena i tillräcklig utsträckning med hänsyn till massarbetslösheten och nöden kunna åstadkommas.

Ett medel att medverka till en sådan utveckling torde vara, att det inom Norrland, särskilt inom övre Norrland, även kan i tillräcklig utsträckning igångsättas byggande av s. k. *nybyggesvägar*, till vilka anslag utgå under *jordbrukets* huvudtitel.

Nämnda vägar ha, som bekant, främst tillkommit för att stimulera och befordra kolonisation samt uppodling av jord i Norrland, en verksamhet, som är ytterligare motiverad, då industrien nu giver mindre arbetstillfällen.

Med hänsyn till denna för Norrlands utveckling betydelsefulla uppgift har en organisation, som representerar vissa norrländska län, nämligen Landstingens Norrlandskommitté, sedan frågan om givande av sådana väganslag en gång framförts, arbetat för tankens realiserande genom framställningar till Kungl. Maj:t, vari bland annat framhållits, att tillkomsten av sådana vägar skulle vara en den kraftigaste hävstång för höjande och utvidgande av det norrländska jordbruket.

Från denna utgångspunkt har nämnda Norrlandskommitté sökt medverka därtill, att anslagsgivandet till nämnda nybyggesvägar — eller odlingsvägar, som de till en början kallades — skulle fortast möjligt komma i verksamhet samt uppnå en sådan omfattning, att anslagsgivandet skulle kunna medföra verklig effekt för kolonisationen och uppodlingen av Norrland.

Emellertid har anslagsgivandet till detta ändamål, sedan det kommit till stånd genom beslut vid 1929 års riksdag, aldrig uppnått den omfattning och effekt, som från början avsetts. Detta framkommer bland annat av den omständigheten, att statens anslag för budgetåren 1929/1930—1931/1932 endast uppgått till 50,000 kronor per år. Slutligen nedsattes anslaget ytterligare för budgetåret 1932/1933 — trots riksdagsmotion från Norrlandshåll vid 1932 års riksdag om givande av ett högre anslag — till 40,000 kronor.

Detta minskande av anslagsgivandet har icke berott därpå, att efterfrågan å anslagen ifråga varit ringa — åtminstone ej inom övre Norrland d. v. s. inom Norr- och Västerbottens län. Tvärtom förelågo vid 1932 års riksdags behandling av denna anslagsfråga tvenne yttranden från länsstyrelserna i de bägge nordligaste länen, som talade ett helt annat språk.

Länsstyrelsen i Västerbottens län hemställde nämligen — under åberopande av det stora intresse befolkningen visar för denna nya vägtyp, och de stora behov av statsbidrag, som äro rådande i länet — om ett anslag för nästkommande budgetår av 75,000 kronor. Länsstyrelsen meddelade, att det vid tiden för skrivelsens ingivande hos länsstyrelsen innelåge framställningar om bidrag till 30 nya nybyggesvägar, vilkas utförande enligt upprättade förslag beräknats draga en kostnad av 146,000 kronor. Vidare vore under utarbetande 15 förslag, som under årets lopp väntades komma att inlämnas till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län ansåg även — med hänsyn till det stora behovet av nybyggesvägar inom detta län och till den år från år stegrade efterfrågan å bidrag — det angeläget, att Norrbottens län för budgetåret 1932/1933 bleve tilldelat största möjliga anslag för byggande av nybyggesvägar. Länsstyrelsen meddelade, att vid tiden för skrivelsens avlåtande innelåge ansökningar om bidrag till nybyggesvägar, omfattande en väglängd av i runt tal 140 kilometer till en beräknad anläggningskostnad av ungefär 600,000 kronor. Dessutom vore enligt uppgifter från förrättningsmännen under handläggning ytterligare dylika vägföretag, för vilka anläggningskostnaderna uppskattats till cirka 200,000 kronor. Vidare hade ett flertal förordnanden att verkställa förrättning för byggande och underhåll av nybyggesvägar utfärdats men ännu icke hunnit påbörjas av förrättningsmännen.

För närvarande föreligga även uttalanden från de bägge nämnda myndigheterna, gående i samma riktning.

Till statens egnahemsstyrelse har nämligen *länsstyrelsen i Västerbottens län* meddelat,

att »till länsstyrelsens förfogande för nu ifrågavarande ändamål hittills ställts 46,000 kronor av statsmedel och 6,900 kronor av landstingsmedel eller tillhopa 52,900 kronor.

Dessa anslag hava helt disponerats genom beviljande av bidrag till 27 olika företag. Av dessa hava 15 företag erhållit bidrag till färdigställandet, under det att till de övriga endast kunnat lämnas bidrag till arbetenas påbörjande. För att dessa senare företag skola kunna få det utlovade bidraget erfordras 15,700 kronor.»

»Hos länsstyrelsen inneligga för närvarande» — framhåller länsstyrelsen — »upprättade kostnadsförslag för 17 nybyggesvägar beträffande vilka bidrag ännu icke kunnat beviljas. Sammanlagda kostnadssumman för dessa utgör 156,630 kronor. Dessutom äro ett flertal förslag under utarbetande av inom

länet anställd länsschaktmästare och de särskilda väghållningsdistriktens schaktmästare».

Länsstyrelsen framhåller slutligen, att då »behovet inom länet av vägar av nu ifrågavarande typ är mycket stort och framställningar om bidrag för anläggningar av dylika vägar dagligen inkomma, får länsstyrelsen för att i görligaste mån tillmötesgå framställningarna hemställa om ett anslag av 60,000 kronor för budgetåret 1933/1934».

En framställning, gående i samma riktning och vari begäres största möjliga anslag, har insänts även från länsstyrelsen i Norrbottens län. I densamma framhålles, att det för närvarande ineligger ansökningar om bidrag till sådana vägar med en beräknad kostnad av i runt tal 750,000 kronor samt att de beviljade anslagen ej på långa vägar räckt för behovet.

Landstingens Norrlandskommitté liksom undertecknade motionärer anse beviljandet av de här begärda anslagen vara av utomordentlig vikt och betydelse för utvecklandet av jordbruket och vägkommunikationerna samt för beredande av arbetstillfällen i de bägge nordligaste länen. Motionärerna hålla därför före, att ett betydligt högre anslag för detta ändamål bör givas av riksdagen än det som hittills utgått.

Vi förutse visserligen den invändningen, att anslaget ifråga, vilket endast utgår till de norrländska länen samt till Kopparbergs län, vissa år visat överskott enligt budgetredovisningen, d. v. s. att det av respektive års riksdagar givna anslaget icke fullt konsumerats. Detta torde bero därpå, att inom vissa norrländska län efterfrågan icke varit så stor som inom de bägge nordligaste länen, för vilkas behov anslaget ifråga huvudsakligen tillkommit.

Med anledning härav ifrågasatte nämnda norrlandskommitté, om ej någon del av de i de övriga länen outnyttjade anslagen skulle kunna överföras till de bägge nordligaste länen — allt dock under den förutsättningen att det kunnat konstateras, att efterfrågan å nämnda anslag inom förstnämnda län alltjämt är obetydlig.

I övrigt hemställde nämnda kommitté »med hänsyn till det stora behovet av nybyggesvägar särskilt inom de bägge nordligaste länen samt då dessa vägar äro synnerligen betydelsefulla för de bägge länens kolonisation och jordbrukets utveckling i allmänhet, att Kungl. Maj:t måtte till 1933 års riksdag ingå med förslag innebärande, att ett belopp av minst 125,000 kronor för det kommande budgetåret måtte få disponeras som statsanslag till byggandet av nybyggesvägar samt att någon del av anslaget till de bägge nordligaste länen, om så anses möjligt och lämpligt, måtte anskaffas på sätt här ovan antytts».

Nämnda framställning har så till vida tillmötesgått i den nu framlagda statsverkspropositionen, att Kungl. Maj:t upptagit ett något högre belopp — 60,000 kronor — för ändamålet än vad som föreslagits av majoriteten inom statens egnahemsstyrelse. Då emellertid den summa torde bli allt för otillräcklig för tillmötesgående av de framställningar om anslag som nu

inneligga hos respektive myndigheter, tillåta sig härmed undertecknade motionärer att påyrka åtminstone ett anslag av 75,000 kronor, som begärts av reservanten i statens egnahemsstyrelse herr Gabrielsson från Västerbotten.

Helst skulle vi emellertid vilja framföra ett yrkande i överensstämmelse med Landstingens Norrlandskommittés ovan nämnda framställning. Då vi emellertid finna ett sådant yrkande utsiktslöst och då vi utgå från den förhoppningen, *att anslag till detta ändamål ävensom till andra vägarbeten också kunna erhållas från anslagen för arbetslöshetsarbetena*, inskränka vi oss alltså till att hemställa,

att riksdagen måtte som statsbidrag till byggande av nybyggesvägar anvisa för budgetåret 1933/1934 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1933.

C. I. Asplund.

P. Sandström.
